

Regional plan for klima og energi i Akershus - høringsuttalelse fra Ås kommune

Saksbehandler: Siri Gilbert

Saksnr.: 18/00718-4

Behandlingsrekkefølge

Møtedato

Hovedutvalg for teknikk og miljø
Formannskapet

26.04.2018

Rådmannens innstilling:

Følgende uttalelse til forslag til Regional plan for klima og energi med tilhørende handlingsprogram, oversendes til Akershus fylkeskommune.

Ås kommune slutter seg til høringsuttalelsen fra Follorådet, datert 13.04.2018, med noen lokale justeringer:

1. Ås kommune slutter seg til hovedtrekkene i høringsutkastet til Regional plan for klima og energi i Akershus (RP-KE) datert 6.2.2018, med tilhørende handlingsprogram for perioden 2019-2022.
2. Planens målsettinger, innsatsområder og handlingsprogram med tiltak legges til grunn for Ås kommunes handlingsplan for klima og energi.
3. Planen bør være tydeligere på hvor i fylket utslippene genereres, hvordan kommunene kan bruke planen som grunnlag for lokale klima- og energiplaner, og hvordan kommunene kan bidra til at fylket som helhet når målene planen setter.
4. Planen bør ha enda større fokus på å utvikle gode indikatorer, da gode og enkle verktøy for oppfølging og rapportering er avgjørende for kommunenes mulighet til å følge opp klimaarbeidet i regionen, og for å bygge opp felles statistikk på området. Planen bør også være tydeligere på hvilke indikatorer det anbefales at kommunene rapporterer på.
5. RP-KE bør ha en tydeligere avgrensning mot Regional plan for areal og transport (RP-ATP). Tema i RP-ATP som er viktige for å få ned utslipp fra transportsektoren bør også omtales med mål i RP-KE, og gjenspeiles i handlingsprogrammet. RP-KE bør være et grunnlag for neste rullering av RP-ATP for tema som er viktige for å nå utslippsreduksjonsmålene.
6. Miljøfond Akershus bør økes for å muliggjøre gjennomføring av foreslåtte tiltak og for å nå målene i planen.

Ås, 17.04.2018

Trine Christensen
Rådmann

Ellen Grepperud
Leder, Plan og utvikling

Ås kommune

Avgjørelsesmyndighet:

Formannskapet

Behandlingsrekkefølge:

Hovedutvalg for teknikk om miljø

Formannskapet

Vedlegg:

1. Høring av Regional plan for klima og energi - Saksfremlegg Follorådet
2. Høringsbrev - Regional plan for klima og energi
3. Høringsdokument - Regional plan for klima og energi i Akershus
4. Forslag - Regional plan for klima og energi i Akershus. Handlingsprogram 2019-2022.

Øvrige relevante dokumenter som ligger i saken:

Se Akershus fylkeskommunes nettside med alle høringsdokumenter og underlagsrapporter:

http://www.akershus.no/politikk/du-kan-pavirke/hoeringer/?article_id=205788

Saksbehandler sender vedtaket til:

Akershus fylkeskommune

Ås kommune

Saksutredning:

Sammendrag:

Akershus fylkeskommune har sendt forslag til ny Regional plan for klima og energi med tilhørende handlingsprogram på høring. Planen skal være en strategisk plan som gir mål og forslag til tiltak både for fylkeskommunen og kommunene på veien til lavutslippsamfunnet. Sak om felles høring ble vedtatt i Follorådet. Rådmannen foreslår at Ås kommune støtter uttalelsen fra Follorådet med noen mindre lokale justeringer.

Fakta i saken:

Akershus fylkeskommune har oversendt Regional plan for klima og energi i Akershus (heretter RP-KE) på høring. Ås kommune har fått utsatt høringsfrist. I arbeidet med planen har fylkeskommunen lagt til rette for åpen og bred medvirkning. Kommunens administrasjon, hovedsakelig ved miljørådgiver og landbrukssjef, har deltatt i prosessen, og fylkeskommunen orienterte Kommunestyret i Ås 19.04.2018.

Follorådet vedtok 13. april høringsuttalelse til RP-KE, se saksfremlegg fra Rådmannskollegiet vedlagt. Rådmannens innstilling er likelydende med vedtakspunktene lagt fram for Follorådet, kun med noe lokal tilpasning (pkt. 1 og 2) og endret rekkefølge.

Planens innhold

Høringsutkastet består av en plandel og et handlingsprogram for perioden 2019-2022.

Plandelen omtaler nasjonale føringer, beskriver kort dagens situasjon, utfordringer og muligheter, koplinger til Regional plan for areal og transport i Oslo og Akershus mv, og angir mål og delmål for fem definerte satsingsområder; transport, stasjonær forbrenning, avfall og avløp, landbruk og indirekte utslipp. Bakgrunn for målsettingene, status og muligheter omtales for hvert av de fem satsingsområdene.

Handlingsprogrammet angir tiltak både for fylkeskommunen og kommunene, samt Ruter, Fylkesmannen, andre statlige aktører, næringsliv og organisasjoner. Viktige samarbeidspartnere og virkemidler er også angitt.

1. Hovedmål og sektorvise delmål

For å hindre klimaendringer ble det i Parisavtalen enighet om at den globale oppvarmingen må holdes under to grader og at vi skal tilstrebe 1,5 grader sammenlignet med førindustriell tid. Klimaloven fra 01.01.2018 fastsetter at «klimagassutslippene i 2050 reduseres i størrelsesorden 80 til 95 % fra utslippsnivået i referanseåret 1990». Målet er forenlig med Norges forpliktelser i Parisavtalen.

Den regionale klima- og energiplanens hovedmål er å redusere direkte klimagassutslipp i fylket med 55 % innen 2030 og 85-90 % innen 2050 i forhold til utslippsnivået i 1991. Det er en skjerping av mål i forhold til tidligere plan som hadde som mål å redusere utslippene med 50 % innen 2030. Målene er i tråd med nasjonale og internasjonale forpliktelser.

Ås kommune

Hovedmålet vil kreve at klimagassutslippene fra de fire satsingsområdene for direkte klimagassutslipp reduseres med følgende prosentandeler innen 2030 (sektorvise mål):

- Transport: 50 %
- Avfall og avløp: 80 %
- Stasjonær forbrenning: 90 %
- Landbruk: 20 %

Det er ikke satt noe tallfestet mål for indirekte utslipp, da de er vanskelige å måle og det ikke er utviklet et felles sett av utslippsfaktorer, og ikke inngår i nasjonal statistikk.

Transportsektoren står i dag for nærmere 80 % av det direkte klimagassutslippet i Akershus. Målet om 50 % reduksjon av transportutslipp vil derfor være avgjørende for å nå hovedmålet.

Planen foreslår tre felles strategier for å redusere de direkte og indirekte utslippene som overbygning for de konkrete tiltakene i handlingsprogrammet:

- Bruke offentlige innkjøp som aktivt verktøy.
- Bruke miljøledelse som aktivt verktøy.
- Øke kunnskap og kompetanse om direkte og indirekte utslipp hos offentlige og private virksomheter og innbyggere.

Planens innsatsområder, delmål og tiltak som er aktuelle for kommunen

Under hvert innsatsområde beskriver planen hoved- og delmål, samt bakgrunn for målsettingene, status for satsingsområdet og muligheter og prioriterte områder. I handlingsprogrammet er konkrete tiltak beskrevet, med ansvarsfordeling og en overordnet vurdering av effekt, gjennomførbarhet og kostnad.

1. Transport

Transport er det viktigste satsingsområdet i Akershus siden det er den største bidragsyteren til klimagassutslipp. Det har vært en oppadgående trend i utslipp fra transport siden 1991. Planen fokuserer på drivstoff som ikke gir klimagassutslipp, samt kjøretøyteknologi og fossilfrie bygg- og anleggsplasser. Nullvekstmålet og arealplanlegging er omtalt, men omhandles hovedsakelig i Regional plan for areal og transport.

Eksempel på delmål i planen som kommunen bør følge opp:

- Alle nye lette kjøretøy er nullutslippsbiler innen 2025
- Bygg- og anleggsplasser er fossilfrie innen 2030

Eksempel på tiltak i handlingsprogrammet der kommunen har hovedansvar:

- Etablere lademuligheter på alle parkeringsplasser og hurtiglader i områder med svakt utbygd infrastruktur.
- Legge til rette for bildelingsløsninger med nullutslippskjøretøy
- Stille krav om innkjøp av utslippsfrie/fossilfrie kjøretøy og transporttjenester.

Ås kommune

2. Stasjonær forbrenning

Direkte klimagassutslipp fra stasjonær forbrenning inkluderer oppvarming av bygninger samt energiforsyning og prosessvarme i industrien. Dette utgjør 7% av direkte utslipp i Akershus. Utfasing av mineralolje til oppvarming av bygninger og fra energiforsyning uten at el-forbruket øker, og økt bruk av lokal fornybar energi er sentralt for utslippsreduksjon.

Eksempel på delmål i planen som kommunen bør følge opp innen 2030:

- Forbrenning av fossil olje og gass til oppvarming av bygg og produksjon av fjernvarme er utfaset.
- Andel lokal, fornybar energi til varme, kjøling mm i bygg er økt.

Eksempel på tiltak i handlingsprogrammet der kommunen har hovedansvar:

- Etablere rådgiving for energiomlegging og valg av lokale fornybare energikilder i husholdninger.
- Forenkle prosessen med installering av solenergianlegg og utarbeide solkart.

3. Avfall og avløp

Utslipp fra avfalls- og avløpssektoren utgjorde ca. 4% av direkte klimagassutslipp i Akershus i 2015. Planen foreslår en prioritering av hvordan avfall bør behandles i prioritert rekkefølge: Avfallsreduksjon, ombruk, materialgjenvinning, energiutnyttelse og til sist deponi. Avløps – og avfallshåndtering med produksjon av biogass og biogjødsel er en viktig del av løsningen.

Eksempel på delmål i planen som kommunen bør følge opp innen 2030:

- Klimagassutslippet fra avfallsdeponiene er redusert med minst 80%.
- Produksjon av biogass til drivstoff er økt til minst 250 GWh.

Eksempel på tiltak i handlingsprogrammet der kommunen har hovedansvar:

- Stimulere til økt biogassproduksjon til drivstoff på kommunale renseanlegg.
- Redusere metangasslekkasje på nedlagte avfallsdeponier

4. Landbruk

Klimagassutslipp fra landbruket kommer fra husdyrhold, gjødsling, nydyrking/drenering av myrområder, ensidig dyrkingspraksis, anleggsmaskiner og stasjonær energi. Utslipp fra landbruket domineres av prosessutslipp (80%) fra dyrking av bl.a. mat og fôr og husdyrhold. Økt bruk av husdyrgjødsel til biogass/gjødsel, fossilfrie anleggsmaskiner og oppvarming av driftsbygninger og økt produksjon av tre til byggematerialer og bioenergi er prioriterte områder.

Eksempel på delmål i planen som kommunen bør følge opp innen 2030:

- 30% av husdyrgjødselen er brukt til biogassproduksjon.
- Landbruket er fossilfritt.

Landbruket er en næring som styres sterkt av virkemidler i den nasjonale landbrukspolitikken, men det er eksempler på tiltak kommunen kan bidra med:

- Styrke klimarådgivning til landbruket og bistå i planlegging av klimatiltak.
- Tilrettelegge for selvforsynte og fornybare energisystem i landbruket.

Ås kommune

5. Indirekte utslipp

Indirekte utslipp er utslipp fra produksjon og transport av varer og tjenester utenfor det geografiske området der varen eller tjenesten brukes. For å redusere disse utslippene, er det satt mål for nullutslippsbygg, materialgjenvinning, redusert matsvinn og kjøttforbruk, redusert behov for flyreiser og økt deling, gjenbruk og redesign av produkter.

Eksempel på delmål i planen som kommunen bør følge opp innen 2030:

- Alle nye offentlige bygg er nullutslippsbygg.
- Matsvinn er redusert med 50%.

Eksempel på tiltak i handlingsprogrammet der kommunen har hovedansvar:

- Tilrettelegge for kildesortering av flere fraksjoner
- Bruke klimagassregnskap som beslutningsgrunnlag for alle nye offentlige byggeprosjekter og ved rehabilitering av bygg.

Planens betydning for kommunen og oppfølging i Ås kommune

Planen og handlingsprogrammet er ikke juridisk bindende for kommunene, men skal legges til grunn for stat, fylke og kommuner i arbeidet med klima og energi. Fylkeskommunen understreker at handlingsprogrammet er dynamisk og at de ulike aktørene må vurdere tiltakene ut fra sine handlingsrom og prioriteringer. Dette innebærer at hver enkelt kommune må konkretisere tiltakene og tilpasse dem lokale forhold, og innarbeide dette i sin kommuneplan eller klima- og energiplan.

Klima og energi en viktig del av kommuneplanens samfunnsdel for Ås kommune, med overordnet mål om at *Ås skal være et visningsvindu for bærekraftig areal- og tettstedsutvikling og et lavenergisamfunn innen 2027*. I følge kommuneplanens samfunnsdel vil kommunen oppnå dette gjennom blant annet konsentrert vekst, prioritering av sykkel, gange og kollektive løsninger, bruk av miljøvennlige transportmidler i egen virksomhet og legge til rette for lav- og nullutslippskjøretøy. I tillegg vil kommunen fremme klimavennlig arkitektur og byggeskikk og redusere energibruk i bygg.

I handlingsprogram og økonomiplan for Ås kommune 2018 er dette blant annet konkretisert i tiltakspunkt nr. 12: *Utarbeide handlingsplan for klima og energi i tråd med regional plan for klima og energi*.

Klimagassutslipp i Akershus og Ås

I Akershus har de direkte klimagassutslippene økt med 5% fra 1991 til 2015. Akershus slipper til sammen ut ca 1,8 millioner tonn CO₂e, som utgjør 3,4% av Norges totale utslipp. Utslipp fra transport (lette/tunge kjøretøy og andre mobile kilder) stod for nær 80% av de direkte klimagassutslippene fra Akershus i 2015.

Klimagass-statistikken for 2017 for Ås er ikke klar enda, men veitrafikken er den største enkeltkilden, og sto for nærmere 89 % av klimautslippene i 2013. En stor andel av utslippene skyldes trafikk på E6 og E18. Lokal trafikk bidrar også til utslippene, særlig langs fylkesveiene 152 og 156.

Ås kommune

Indikatorer

I planens vedlegg 2 er det utarbeidet indikatorer for målene for de fire satsingsområdene transport, stasjonær forbrenning, avfall og avløp og landbruk, som kan benyttes av kommunene for rapportering og vurdering av måloppnåelse.

Per i dag har kommunene tilgang på utslipps-statistikk fra SSB, men statistikken er ikke tilstrekkelig for kommunen for å kunne rapportere på alle innsatsområder.

Fylkeskommunen oppgir at det pågår et arbeid for å utvikle et felles sett med indikatorer for at kommunene og fylkeskommunen kan måle effekt og gjennomføring på lik linje.

Regional plan for areal og transport (RP- ATP) og avgrensning mot Regional plan for klima og energi (RP-KE)

Regional plan for areal og transport for Oslo og Akershus (heretter RP-ATP) gir føringer for kommunene, regionale myndigheter og Staten areal og transportplanlegging. Det samme gjelder tilrettelegging for gående og syklende samt økt kollektivtransport for å nå nullvekstmålet i RP-ATP. Bortsett fra omtale av RP-ATP og viktigheten av god arealpolitikk og at nullvekstmålet er ett av flere delmål under innsatsområdet transport, beskriver planen i liten grad avgrensning og overlapping mellom satsingsområde transport i de to planene.

Miljøfond Akershus:

Overgang til et lavutslippssamfunn vil kreve at både stat, fylkeskommune og kommuner bidrar i form av finansiering. For å finansiere deler av tiltakene i handlingsprogrammet er Miljøfondet til fylkeskommunen en viktig tilskuddsordning, men det finnes også flere statlige tilskuddsordninger som Klimasats og ENOVA.

Miljøfond Akershus ble etablert av fylkestinget i 2009 for bruk i fylkeskommunens arbeid med konkrete klimatiltak. Målet med fondet er å gi tilskudd til tiltak og samarbeidsprosjekt for å redusere utslipp av klimagasser i Akershus. Det ble i 2017 avsatt 6 millioner kroner til tiltak innen transport, avfallshåndtering og stasjonær energi, med krav om 50% egenfinansiering fra kommunene.

Vurdering:

Planforslaget er et gjennomarbeidet og faglig godt dokument. Rådmannen berømmer Akershus fylkeskommunes grundige arbeid med planen, og en medvirkningsprosess med god involvering av kommunene.

Mål og innsatsområder

De overordnede målene er i tråd med nasjonale mål, men ligger litt over, siden Akershus er hovedstadsregion med høy befolkningstetthet og korte avstander sett i forhold til resten av landet. Målene er ambisiøse, men nødvendige for at Akershus som samfunn skal bidra og ta sin del av ansvaret for å nå nasjonale og internasjonale mål på klimafeltet.

Transport står for den største delen av direkte utslipp. Den raske utviklingen i transportsektoren både med utvikling av utslippsfrie drivstoff og kjøretøy og satsing på sykkel, gange og kollektiv gjør at målet om utslippsreduksjon fra transportsektoren

Ås kommune

i Akershus kan vurderes ytterligere innskjerpet, se begrunnelse i Follorådets høringsuttalelse.

Satsingsområdene, strategiene og tiltakene i planen og handlingsprogrammet er godt gjennomtenkt og vil samlet gi mulighet til å nå målene om utslippsreduksjon, gitt at alle aktører tar ansvar og bidrar.

Rådmannen mener at Ås kommune har gode muligheter til å bidra for å nå målene grunnet geografi og utbyggingsmønster, men at det krever målrettet innsats fra kommunen med tiltak innenfor satsingsområdene foreslått i RP-KE.

Planens betydning for Ås kommune

Planen er et godt grunnlag for Ås kommunes arbeid med klima og energi, men kan ikke erstatte kommunens egen plan fullt ut. Satsingsområder i RP-KE og tiltak i handlingsprogrammet er i tråd med mål innen klima- og energi i samfunnsdelen i kommuneplanen for Ås og flere tiltak i kommunens handlingsprogram.

Rådmannen anser at RP-KEs innretning er hensiktsmessig og anbefaler at planen legges til grunn for kommunens egen handlingsplan, og at kommunen på overordnet nivå slutter seg til mål, strategier og handlingsprogram i den regionale planen. Strategier og tiltak i RP-KE innenfor de ulike innsatsområdene bør legges til grunn når Ås kommune utarbeider sin lokale handlingsplan for klima og energi. Å benytte den regionale planen som grunnlag vil gjøre arbeidet med lokal handlingsplan lettere enn å skulle utarbeide en helt egen plan for Ås kommune.

Det er stor forskjell på ulike kommuner i Akershus med tanke på utslippsprofil av klimagasser. Kommunene har ulike utfordringer knyttet til geografi og bebyggelsesmønster, infrastruktur, kollektivdekning og næringsprofil. Mye av utslippene i Ås kommune er knyttet til gjennomgangstrafikk. Kommunen rår ikke selv over alle virkemidlene til utslippsreduksjon på dette feltet. En bedre beskrivelse av kommunenes utfordringer og muligheter i RP-KE ville gitt Ås kommune et bedre grunnlag for lokal innsats.

Lokale utslipp og indikatorer

Rådmannen mener det er viktig å ha et godt faktagrunnlag for å målrette innsatsen i kommunens klimaarbeid. Kommunen har behov for et godt nasjonalt/ regionalt statistikkgrunnlag som kan brytes ned på kommunalt nivå for å kunne følge utviklingen av klimagassutslipp fra ulike sektorer. Rapporteringsarbeid er krevende for kommunen. Derfor er det viktig at fylkeskommunen i samarbeid med SSB og Miljødirektoratet utvikler gode og enkle indikatorer for rapportering. Godt statistikkgrunnlag, indikatorer og rapporteringsverktøy fra staten og fylkeskommunen vil gjøre det lettere for kommunen å følge virkningen av tiltak og gi bedre målretting.

Rådmannen mener det er Akershus fylkeskommune og nasjonale myndigheters ansvar å stille slik statistikk og verktøy til rådighet for kommunene.

Avgrensning mot Regional plan for areal og transport

Transport er den klart største direkte utslippskilden i regionen og i Ås kommune. God arealplanlegging er avgjørende for å redusere utslipp fra transportsektoren. Rådmannen mener derfor at RP-KE bør tydeliggjøre hvilke avgrensninger planen har

Ås kommune

mot Regional plan for areal og transport for Oslo og Akershus (RP-ATP), og hvor de to planene overlapper.

For å synliggjøre de viktige tiltakene som følger av RP-ATP, og sammenhengen med RP-KE, bør klima- og energiplanen inkludere areal- og transportplanens tiltak i handlingsdelen. RP-KE bør videre legge grunnlag for rullering av RP-ATP for tema som er viktige for å nå mål om utslippsreduksjoner.

Miljøfond Akershus

Det er avgjørende for kommunen å ha tilgang til virkemidler og incentiver for å iverksette klimatiltak. En ambisiøs plan fordrer gode virkemidler, og rådmannen mener derfor at Miljøfond Akershus bør økes.

Økonomiske konsekvenser:

Det gir ingen direkte økonomiske konsekvenser ved å tilslutte seg regional plan. En god regional plan for klima og energi vil redusere behovet for arbeid med lokal plan, og vil spare administrative ressurser. Gjennomføring av tiltak i lokal handlingsplan vil kreve ressurser. Dette vil bli spilt inn i forbindelse med årlige budsjettprosesser, og administrasjonen vil søke statlige og regionale tilskudd.

Miljømessige konsekvenser:

Planen har mål om å redusere klimagassutslipp. Dersom målene oppnås vil det gi svært god klimaeffekt og bidra til at vi når togradersmålet som Norge har forpliktet seg til gjennom Parisavtalen. Dersom målene i planen ikke nås vil klimaeffekten kunne være tilsvarende dårlig, med negative konsekvenser for globalt og lokalt klima.

Alternativer:

1. Som rådmannens innstilling men med hovedutvalgets justeringer.
2. Ås kommune avgir ingen høringsuttalelse til forslag til Regional plan for klima og energi i Akershus, med tilhørende handlingsprogram

Konklusjon med begrunnelse:

Regional plan for klima og energi med tilhørende handlingsprogram (RP-KE) er en ambisiøs plan i tråd med nasjonale mål og føringer. Satsingsområdene, strategiene og handlingsprogrammet i planen er godt gjennomtenkt og vil samlet gi mulighet til å nå målene om utslippsreduksjon, gitt at alle aktører tar ansvar. RP-KE vil være et godt grunnlag for Ås kommunes handlingsplan for klima og energi.

Rådmannen anbefaler at Formannskapet slutter seg til innstillingen.

Kan vedtaket påklages?

Nei.

Ikrafttredelse av vedtaket:

Umiddelbart.